

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1162337/11

בבית הדין הרבני האזורי ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב מרדכי רלב"ג – ראב"ד, הרב מרדכי מזרחי בר אור, הרב דוד שני

התובע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד נתנאל אינדורסקי)

נגד

הנתבעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד מרים גולדפישר)

הנדון: השבת המשמורת לאם לאחר טיפול פסיכולוגי

החלטה

לפנינו נדון משמורת הקטינה המשותפת לצדדים (בת 5.5).

רקע ועובדות

הצדדים התגרשו בתשרי תשע"ט (2018). בהסכם הגירושין של הצדדים שאושר בביה"ד ביום הגירושין נאמר כי המשמורת על הקטינה תהיה של האם, ובהגיע הילדה לגיל 6 יוכל האב לבקש משמורת משותפת.

לאחר הגירושין הירדרה האם מבחינה נפשית, ניסתה לשלוח יד בנפשה, אושפזה בבתי חולים לחולי נפש וכו', עד שביום 15/12/2019 החליט ביה"ד לאחר דיון להוציא את הבת ממשמורת האם למשמורת האב.

האב התגורר באותה העת בבני ברק, אך לאחר זמן קצר התחתן ועבר ליבנה.

האם לא נפגשה תקופה ארוכה עם הבת, וזאת בשל סירובה לשתף פעולה עם גורם המקצועי שמינה ביה"ד לבדוק את אופן המפגשים בין האם לבתה. לאחר שביה"ד עירב את שירותי הרווחה והאם החליטה לשתף פעולה החלו מפגשים בין האם לבין בתה.

בתחילה האם ראתה את הילדה במרכז הקשר. אך מהר מאוד נוכחו פקה"ס כי האם השתקמה מהמצב הנפשי שאליו נקלעה וטופלה כראוי. בעקבות זאת המפגשים הוצאו ממרכז הקשר, ועם הזמן הורחבו עוד.

יש לציין כי היה שיתוף פעולה ותיאום בין שירותי הרווחה והגורם המקצועי שמינה ביה"ד כדי לקדם את המפגשים בין האם לבתה.

לאחר שהחלה האם לשתף פעולה, וכאמור מצבה הנפשי השתפר להפליא, החלה האם לראות את בתה במפגשים פתוחים. ולא זו בלבד אלא שהשקיעה את כל כולה לקיום המפגשים עם בתה למרות שהדבר היה כרוך בטרחת מרובה והוצאות כספיות לא מעטות.

כעת האם מבקשת לקבל משמורת בחזרה על הבת. מאידך גיסא, האב מבקש להותיר את המצב הקיים שבו הוא משמורן כפי שהוא.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לאחרונה קיבלנו דיווחים והמלצות הן מד"ר פרלמוטר הן מפקה"ס.

ד"ר פרלמוטר כתב ביום 10/11/21 שיש חשיבות ליציבות בחייה של הבת, ולכן המליץ שלא להעביר אותה כעת לידי האם, ולא להעביר אותה לגן אחר.

פקה"ס כתבו בתסקיר מיום 18/11/21 שהיה מומלץ שתהיה משמורת משותפת, אך הדבר לא אפשרי לאור המרחק שבין ההורים, ולכן יש לבחור בין משמורת האב למשמורת האם. פקה"ס בחרו את משמורת האם הן מפני שהאם מכילה את הורות האב, ואילו האב מקשה ומנסה לטרפד את הורות האם, הן מפני שהאב הוא שעבר מירושלים למקום רחוק.

בפני ביה"ד עומדת הכרעה לא פשוטה, והיטיבה להגדיר זאת עו"ס שירותי הרווחה בדיון האחרון שהמקרה דומה ל"משפט שלמה", כפי שנרחיב כדלהלן.

בדיון האחרון ביה"ד ציין לשבח הן את התנהגות האב והן את התנהגות האם ביחס לבתם המשותפת.

האב נטל על עצמו מטלה לא פשוטה כאשר החליט לגדל את בתו בהיותה תינוקת וטיפל בה במסירות יוצאת דופן הראויה לשבח, והעניק לה את כל צרכיה ושימש לה כאב וכאם כאחד. המסירות התבטאה אף לאחר שנשא אשה חדשה שהסכימה לגדל את הילדה הקטנה בתקופה שבה אמורים בני הזוג לבנות את נישואיהם החדשים, אבל האב לא הסכים לוותר על אחריותו בצורה מפליאה ומעוררת התפעלות. שיתף פעולה בכל הנדרש ממנו מגורמי המקצוע, והתגובות מגורמי המקצוע ביחס להורותו של האב היו מתן שבחים להתנהגות האב כלפי בתו. התבטאות זו הייתה גם מפי שתי עו"ס משירותי הרווחה ביבנה שהופיעו בבית הדין בדיון האחרון ורק שיבחו את הורותו של האב, ואף התבטאו שאם הבת הייתה נשארת להתגורר אצל אביה הייתה ממשיכה לקבל את כל צרכיה הן הגשמיים הן החינוכיים הן את תשומת הלב שצריכה הבת לקבל מהוריה.

יש לציין שמדובר בתקופה ארוכה של כשנתיים וחצי שהאב גידל את בתו במסירות, ובנוסף היה צריך להתמודד עם מצבה הנפשי של האם וההשלכות כתוצאה מכך שזה כלל התנהלות בלתי פוסקת עם האם מול ביה"ד וכן טיפול ממושך אצל גורמי המקצוע.

מאידך גיסא, ביה"ד יצא מגדרו מהתפעלות מהאם אשר עשתה כבוד דרך ארוכה בעקבות והתגברה על קשיים עצומים שנקלעה אליהם בדרך אל המטרה הנכספת שהיא השבת בתה אל חיקה. מהרגע שהחלה לשתף פעולה עם שירותי הרווחה והחליטה לעשות את כל הנדרש ממנה להשגת מטרה זו ולהישמע להנחיות גורמי המקצוע והחלטות ביה"ד למרות שלא הסכימה עם כולן. כוחות הנפש שהשקיעה האם והמאמצים ראויים לכל הערכה. היא נסעה נסיעות ארוכות בזמנים קשים ובמזג אוויר קשה כדי לראות את בתה בתנאים לא פשוטים בתקופה לא קצרה תוך התמודדות בריפוי נפשי. היא נכנסה למעגל העבודה בחריצות רבה. התנהגות זו יכולה לשמש כדוגמא להורות מיטיבה. ביה"ד שמע בארוכה את תיאור האם על התקופה אותה עברה, ועדותה בפני ביה"ד עשתה רושם חזק ומרשים ביותר, וביה"ד השתכנע שאכן האם ראויה לגדל את בתה ולהעניק לה את מה שאם צריכה להעניק לבתה ואף מעבר לכך.

לאור הנ"ל, ביה"ד התקשה לקבל הכרעה לא פשוטה. עו"ס שירותי הרווחה התבטאה אף היא בדיון שאינה מקנאה בביה"ד שצריך להכריע בנדון קשה זה ואף דימתה את המקרה למשפט שלמה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ביה"ד סבור שאם היה ניתן למצוא פתרון של מעבר מגורי האב ליד מגורי האם, הפתרון הנכון במקרה זה היה מתן משמורת משותפת לשני ההורים המשמשים כיום כדוגמא וסמל להורים מיטיבים. אולם האב הסביר לביה"ד שהדבר אינו אפשרי, וביה"ד קיבל זאת.

ביה"ד קיים דיון בעניין ביום 15/2/22. לאחר הדיון התבקשו סיכומים. סיכומי הצדדים הגיעו, ולהלן הכרעת הדין.

דיון והכרעה

לאחר שמיעת הצדדים והעיון בסיכומים ובחומר שבתיק ביה"ד סבור שיש להעביר את המשמורת לאם מייד לאחר חג הפסח, וזאת מהנימוקים דלהלן:

א. עו"ס שירותי הרווחה נימקו בדיון את המלצתם להעברת המשמורת לאם, למרות שהעברת הילדה ממקום חם ויציב במשך תקופה ארוכה אינו דבר קל עבור הקטינה, בשל היכולת של האם להכיל את השינוי שעבר על האב, דהיינו נישואיו לאשה חדשה, ולהשלים עם כך ולעשות הכל על מנת שהקשר בין האב לבתו יישאר קשר חזק ואיתן אשר הבת זקוקה לו. מאידך גיסא, הטילו עו"ס שירותי הרווחה ספק האם לאב יש את אותה יכולת להכיל את השינוי במצבה של האם, ולהבין כי האם כיום מתפקדת כאם בריאה וראויה לשמש כאם נורמטיבית ואף יתירה מכך לבתם המשותפת.

נימוק נוסף שרואה ביה"ד להעביר את הבת למשמורתה של האם הוא, מתן כוח ורצון לאם להמשיך בהליך בו החלה ובו היא מצויה עד עצם היום הזה, והוא הליך ההתמודדות עם מצבה הנפשי שנקלעה אליו. האישה אמרה משפט שביה"ד התרשם שהוא כנה (המילים אינם מדויקות אלא תוכנן) "מה שנתן לי את הכוח לעשות את הבלתי יאומן ואת המאמצים הרבים שעשיתי היה בגלל אותו היום שבו הסתכלתי דרך החלון וראיתי אימהות מסתובבות ברחוב עם ילדיהם בתוך העגלות וחשבתי מתי יבוא היום שבו אזכה להימנות עם אותן אימהות ולהיות אמא מושלמת לבתי".

ביה"ד סבור שאם הבת תישאר במשמורתו של האב, אכזבתה של האם תהיה כה גדולה ועלולה לגרום לה למשבר נפשי שיחזיר אותה אחורה למצב שבו הייתה בעבר. ועל כך שהבת צריכה אם בריאה בגופה ונפשה אין חולק, ואם העברת משמורת הבת לאם יגרום ליציבות בריאותית במצבה של האם יש לכך משקל כבד בהחלטה להעברת המשמורת, כדי שחלילה לבת לא תהיה אם חולה שלא תוכל לטפל בה. ביה"ד גם השתכנע שהאם הפנימה את הצורך לשתף פעולה עם גורמי המקצוע, וביה"ד מבהיר כי המשך המשמורת של הבת אצל האם יהיה בכפוף לשיתוף פעולה זה.

ב. הילדה עדיין אינה בת 6, וידועה ההלכה שנפסקה בשו"ע אה"ע פב ז שעד גיל 6 הילדים אצל האם (אא"כ יש סיבה מיוחדת להורות אחרת בגלל טובת הילד. במקרה דנן הוכח ששני ההורים מיטיבים, ואין כעת ריעותא במשמורת האם). הלכה זו התקבעה בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות כחזקת הגיל הרך.

ג. גם לאחר גיל 6, בעוד כמה חודשים, נפסק כי הבת אצל האם לעולם, ראה שו"ע אה"ע פב ז.

ד. האם אינה נשואה כעת, בעוד שלאב יש משפחה חדשה, ומן הסתם האם תהיה פנויה יותר לבת מאשר האב.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ה. הסכם הגירושין של הצדדים קבע כי המשמורת אצל האם, ורק בנסיבות הזמניות שנוצרו ניתנה לאב משמורת זמנית בלבד, ולכן כעת שהנסיבות השתנו יש להשיב את המצב לקדמותו.

ו. האב הוא זה שעקר את מקומו הראשון מירושלים למרכז, ואח"כ ליבנה, ולכן יש עדיפות כלשהי להשיב את המצב המקורי לקדמותו.

לפיכך ביה"ד קובע כי:

א. המשמורת הזמנית על הבת תעבור מייד לאחר פסח תשפ"ב לאם. בעניין המשמורת הקבועה ביה"ד יחליט לאחר תקופת מבחן שבאותה תקופה ביה"ד יקבל המלצות מגורמי המקצוע והגנת מהגן בו לומדת הקטינה על תפקודן של האם והבת.

ב. פקה"ס ימליצו עוד לפני פסח על הסדרי שהות של האב מייד לאחר חג הפסח, וכן בחגים.

ג. ביה"ד ממנה את ד"ר יעקב סגל טל' 0506404035 לתת לצדדים הדרכה הורית וגם ילווה את הליך העברת הקטינה ממשמורת האב למשמורת האם. האישה תשלם לד"ר סגל עבור הטיפול.

ד. ביה"ד מציין את התחייבות האם שלא לתבוע את האב במזונות הילדה במשך חצי שנה לאחר חג הפסח בתמורה לכך שהאב ישהה עם הבת זמני שהות רחבים והדבר כרוך בהוצאות מרובות של נסיעות הלוך ושוב בשל המרחק הגדול בין מקומות מגורי הצדדים וכן הפסד זמן עבודה, וכפי האמור לעיל יש צורך שהקשר החזק בין האב לבת יישאר למרות העברת המשמורת של הבת לאם.

ה. ניתן לפרסם את החלטה לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום ל' באדר א' התשפ"ב (03/03/2022).

הרב דוד שני

הרב מרדכי מזרחי בר אור

הרב מרדכי רלב"ג – ראב"ד

הערה: מסמך זה עלול להכיל שינויי עריכה והגהה